

Op donderdag 27 september kwamen er in hartje Utrecht ongeveer 70 mensen bijeen voor de netwerkbijeenkomst van Better Care Network Netherlands (BCN). De titel luidt: ‘van slaapzaal naar slaapkamer’.

Na de opening door **Annelies Kanis** van Stichting Kinderpostzegels, voorzitter van het BCN, start **Alinda Bosch**, stuurgroep lid van het netwerk en beleidsmedewerker van het programma kwetsbare groepen bij Cordaid, met de eerste presentatie. Gezien de vele nieuwe gezichten tijdens deze middag legt ze in het kort uit wat de visie en doelstelling van het netwerk is: BCN is een netwerkorganisatie met een groeiende achterban. Centraal staan de miljoenen kinderen wereldwijd die onvoldoende zorg krijgen. Diens situatie hoopt BCN te verbeteren door mensen en organisaties bij elkaar te brengen die veel kennis en ervaring hebben met *hulp aan kinderen zonder adequate ouderlijke zorg*. Het uitgangspunt daarbij is, zoals de titel van deze bijeenkomst aangeeft, dat kinderen in *gezinnen* horen op te groeien. Om dit uitgangspunt kracht bij te zetten refereert Alinda aan de publicatie ‘Een Gezin voor ieder Kind’ en laat ze een filmpje zien van UNICEF in Rwanda waarin een weeshuis wordt gesloten en de kinderen worden opgevangen in pleeggezinnen.

- Download “Een Gezin voor ieder Kind:
http://www.bettercarenetwork.nl/content/17382/download/clnt/35521_BC_N_kinderen_zonder_ouderlijke_zorg.pdf
- Bekijk het filmpje over deinstitutionalisering van UNICEF in Rwanda:
http://www.youtube.com/watch?v=L_2VqvOE4Yo&feature=youtu.be

Alinda sluit haar presentatie af met het uitspreken van de wensen van BCN voor de toekomst: mensen op de hoogte brengen van de VN richtlijnen voor alternatieve zorg voor kinderen, professionals en vrijwilligers nóg beter ondersteunen met kennis over betere zorg aan kinderen én het blijven beïnvloeden van de politiek m.b.t. dit thema.

Na een korte vragenronde wordt de brug gelegd met de volgende spreker. Iemand uit het publiek vraagt zich af hoe je, in de meest afgelegen gebieden waar niets is, wilt bewerkstelligen dat kinderen in gezinnen kunnen opgroeien. Deze opmerking leidt tot de introductie van **Rajendra Maher** uit India die ons een kijkje geeft in de **Taskforce Orissa, India**.

Deze Taskforce is met haar werk begonnen in 2007 dankzij financiering van Cordaid en Stichting Kinderpostzegels. Het is uitgegroeid tot een organisatie die zich op verschillende niveaus bezighoudt met alternatieve zorg, een nieuw concept in de Indiase samenleving. Enerzijds probeert men overheid en organisaties aan te zetten om over te gaan op alternatieve zorgvormen. Mèt succes, want de overheid wil een

programma voor '*family focused care*' in gaan voeren. Anderzijds werkt de Taskforce aan het opzetten van modellen voor bijvoorbeeld pleegzorg en *kinship care* om alternatieven te bieden voor de vele weeshuizen in het land. Hiermee bieden ze gemeenten en organisaties '*good practices*' om te laten zien dat alternatieve zorg werkt en hoe het werkt.

Een probleem waar de organisatie tegenaan loopt is het feit dat ontzettend veel kinderen in instituties zitten die nog wel eigen ouders hebben (naar schatting gaat dit op voor 70% van de kinderen in institutionele zorg). Om die reden zet de Taskforce in op programma's die families en gemeenschappen versterken, zo probeert ze te *voorkomen* dat kinderen aangewezen zijn op institutionele zorg. 'Aan de poort' van de instituties moet beoordeeld worden of een kind daadwerkelijk niet thuis kan wonen. Waar mogelijk wordt de eigen familie zodanig ondersteund dat het kind weer thuis kan wonen en monitort de organisatie het kind. Dit doet ze bijvoorbeeld door het sociale netwerk van deze kinderen - zoals andere kinderen in hun omgeving - in te zetten die gaan kijken of het ook daadwerkelijk goed gaat thuis en op school.

Voor kinderen die écht niet bij de eigen familie kunnen wonen, zorgt de Taskforce dat ze in pleeggezinnen kunnen wonen. Tot slot werken ze aan een programma voor nazorg, *after care*. Het is belangrijk dat als de kinderen uit de zorg groeien ze toch ondersteuning krijgen.

Na deze, soms wat lastig verstaanbare (Indiaas Engels) maar desalniettemin boeiende en enthousiaste presentatie van Rajendra Maher, is er kort de mogelijkheid tot het stellen van vragen voordat de pauze ingaat.

Na de pauze neemt **Eric Bloemkolk** het woord. Hij is van Soft Tulip Foundation, een netwerkorganisatie van zorgorganisaties in Nederland die zich tezamen inzetten voor mensen met een beperking, ouderen en mensen met psychische problemen. Één project dat ze ondersteunen is een project in Oekraïne, waarover **Lesya Kalandyak** ons vandaag meer komt vertellen. Lesya schetst allereerst kort de omstandigheden van de grote groep (178.000) gehandicapte kinderen in Oekraïne ten tijde van de start van dit project in 2003. Ongeveer 62,000 van deze kinderen leeft in instituties, vaak onder erbarmelijke omstandigheden, waarbij ze soms dagenlang in bed liggen of vastgebonden zijn aan het bed.

Dit project is begonnen met voedingsprogramma's om de kinderen met ondervoeding terug te dringen. Nadat dit succesvol bleek en de trainers/voorlichters langzaam geaccepteerd werden door de in eerste instantie gesloten instituties, konden ze hun activiteiten uitbreiden. Het grote probleem was dat er ontzettend weinig kennis was over hoe om te gaan met deze kinderen. Soft Tulip Foundation startte met Matra funding om die reden een trainingsprogramma voor de werknemers in de internaten. De focus van deze trainingen lag op voeding, spelen, hygiëne, positionering, communicatie en het ontwikkelen van individuele zorgplannen voor de kinderen. De werknemers leerden zich ook te verplaatsen in het kind en voelden zich uiteindelijk effectiever in hun werk door de handvatten die hen geboden werden. Deze *good practice* leidde al gauw tot een beleidsverandering: er kwam een verzoek dit trainingsprogramma in meerdere instituten te verspreiden.

Met steun uit onder andere Nederland zijn er nu ongeveer 300 mensen getraind in 10 internaten. Ook zijn een groot aantal verpleegsters en doctoren getraind in behandeling en het voorkomen van ondervoeding. Het aantal ernstig ondervoede

kinderen is sterk afgenomen. Het Matra project heeft weten te bewerkstelligen dat de kwaliteit van zorg voor 1300 kinderen met een handicap verbeterd is. Hoewel dat in eerste instantie erg lastig was, werken ze nu ook samen met de overheid. De overheid kan de instituties niet zomaar sluiten omdat er eerst goede *community based care* moet zijn. Daarom wordt er tevens gewerkt aan een netwerk van *early intervention*. Deze bestaat nu uit 12 teams van professionals die de families en hun omgeving ondersteunen.

Om de verandering die het project teweeg heeft gebracht te verduurzamen hoopt men erop dat de regering de standaarden blijft doorvoeren in de zorg. Een obstakel daarbij is de politieke instabiliteit van het land. De hoop is gevestigd op een nieuwe wet die in de maak is en die ervoor kan zorgen dat er meer verantwoordelijkheid komt te liggen bij de NGOs en de *civil society*. Lesya spreekt uit het vertrouwen te hebben dat ze op de goede weg zijn en gaat zelf in elk geval door met haar team om te bereiken dat deze kinderen uiteindelijk in hun eigen gemeenschap en familie kunnen worden opgevangen.

De inspirerende praktijkvoorbeelden van Rajendra en Lesya zijn weliswaar erg verschillend, toch laten ze beiden zien wat de kracht is van *samenwerking* om verandering te weeg te brengen in landen die zo gericht zijn op institutionalisering van kinderen. Ze laten zien hoe belangrijk kennisuitwisseling en het laten zien van 'good practices' is. Daarnaast laten ze zien dat het van belang is om op verschillende niveaus actief te zijn: de lokale en/of de landelijke overheid betrekken en beïnvloeden; het versterken van de lokale gemeenschappen waar de verandering vandaan moet komen en het trainen van de mensen die het werk uiteindelijk moeten uitvoeren.

Bijlagen:

- PowerPoint presentatie: Alinda Bosch, Better Care Network Netherlands
- PowerPoint presentatie: Rajendra Maher, Taskforce Orissa, India
- PowerPoint presentatie: Lesya Kalendyak, Matra project, Oekraïne